

CYFARFOD:	PWYLLGOR IAITH
DYDDIAD:	EBRILL 4 2014
TEITL:	YMCHWILIAD SAFONAU COMISIYNYDD Y GYMRAEG
AWDUR:	SWYDDOG CYDRADDOLDEB AC IAITH
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ER GWYBODAETH/ SYLWADAU'R PWYLLGOR

1. CEFNDIR

- 1.1. Yng nghyfarfod y Pwyllgor Iaith ym mis Ionawr, cyflwynwyd copi o ddogfen ymgynghori Llywodraeth Cymru ar y Safonau Arfaethedig Mewn Perthynas â'r Gymraeg.
- 1.2. Soniwyd yn yr un cyfarfod y byddai disgwyl i Awdurdodau Lleol a Pharciau Cenedlaethol Cymru ymateb i Ymchwiliad Safonau'r Comisiynydd Iaith fel rhan o'r cylch cyntaf. Pwrpas yr Ymchwiliad yw dyfarnu pa Safonau sy'n berthnasol i ba sefydliad a sicrhau nad yw gofynion cydymffurfio'r Safonau yn afresymol neu'n anghymesur. Cyflwynir yr Ymchwiliad ar ffurf Holiadur i'w gwblhau erbyn 18 Ebrill.
- 1.3. Mae'r Holiadur yn cynnwys 136 o gwestiynau ynglŷn â'r hyn mae'r Cyngor yn ei wneud, faint o'r gwaith sy'n cael ei ddarparu drwy gyfrwng y Gymraeg ac ydan ni'n rhagweld unrhyw broblemau gyda chydymffurfio a'r gofynion newydd.
- 1.4. Yn achos Cyngor Gwynedd, nid ydym yn rhagweld y byddwn yn cael llawer o drafferthion gyda chydymffurfiaeth, gan ein bod eisoes yn cyflawni'r gofynion; yn aml du hwnt i ofynion y Safonau.

2. YSTYRIAETHAU PENODOL I WYNEDD

- 2.1. Fel y nodwyd yn y Pwyllgor blaenorol, pwrpas y Safonau yw sefydlu a gosod cyfres o ofynion cyffredin ar draws y sefydliadau perthnasol yng Nghymru. Mae Cynllun Iaith a diwylliant presennol y Cyngor yn cyfarch y gofynion yma eisoes; yn wir, mae ein pwyslais ar roi blaenoriaeth i'r Gymraeg a'i hyrwyddo, yn mynd tu hwnt i ofynion y Safonau. Gofynnir felly i'r Pwyllgor Iaith ystyried a rhoi sylwadau ar yr hyn dylid ei nodi dan adran "Sylwadau Pellach" yr Holiadur.
- 2.2. Nodir y meysydd isod fel ystyriaethau i'w trafod fel man cychwyn:

- Byddai'r Cyngor yn falch o dderbyn sicrwydd mai gofynion sylfaenol a gynrychiolir gan y Safonau, ac yn gofyn am gadarnhad o gefnogaeth y Comisiynydd i unrhyw sefydliad sydd am weithredu a datblygu tu hwnt i ofynion craidd y Safonau.
- Byddwn yn gofyn i'r Comisiynydd roi ystyriaeth i rôl Awdurdod fel Gwynedd mewn perthynas â threfniadau partneriaethol, rhanbarthol ac unrhyw gyd-ddarparu arall. Nod y Cyngor yw sicrhau nad yw trefniadau cyd-weithio'n arwain at unrhyw ddirywiad mewn darpariaeth ieithyddol. Unwaith eto, byddwn yn croesawu anogaeth i anelu'n uwch na'r Safonau, a'r gefnogaeth i barhau i ddylanwadu ar ddarpariaeth ein partneriaid.
- Nodir yn yr Holiadur i ni fethu a chyrraedd pob Safon, oherwydd methiant sefydliadau eraill: Bydd y Pwyllgor Iaith yn ymwybodol o sawl esiampl o hyn; y frwydr i gael Tystysgrifau Nofio a Ffurflenni Amlosgi Cymraeg er enghraifft.
- Gall rhai o'r Safonau Cadw Cofnod brofi'n broblemus. Gan mai Cymraeg yw'r iaith di-ofyn pan ddaw'r cyhoedd i gyswllt a ni, byddai'n anymarferol cyfri pob cysylltiad â wneir drwy gyfrwng y Gymraeg. Gan ein bod yn anelu at gydymffurfiaeth 100% o safbwynt cyswllt cyfrwng Cymraeg, mae'n anodd gweld sut byddai cofnod mor fanwl yn ychwanegu gwerth.

3. GOFYNNIR I'R PWYLLGOR

- 3.1. Ystyried y sylwadau a nodir uchod, gan eu haddasu neu ychwanegu atynt yn unol â'r gofyn.